

חירות עד **האנות** / **אחריה**

אם אתם מקבלים התורה מוטב
ואם לאו **שם תהא קבורתכם!**
אמר רב אחא בר יעקב: מכאן
מודעא רבה לאורייתא.

אמר רבא: אף על פי כן **הדור**
קבלוה בימי אחשורוש, דכתיב
"קיימו וקבלו היהודים" קיימו
מה שקיבלו כבר (**שבת פח.**)

א – אדם, המן- human, השער החמישים, המוות והחיים.

תלמוד בבלי מסכת מגילה דף י"א/א

רב נחמן בר יצחק פתח לה פתחא להא פרשתא מהכא: "שיר המעלות לולי ה' שהיה לנו יאמר נא ישראל
לולי ה' שהיה לנו בקום עלינו אדם", **אדם ולא מלך.**

רש"י: אדם ולא מלך - זה המן:

מהר"ל, אור חדש עמוד סז

רב נחמן בר יצחק (שם) פתח לה פתחא להאי פרשתא מהכא, (תהלים קכד ב) שיר המעלות לדוד
לולי ה' שהיה לנו בקום עלינו אדם, **אדם ולא מלך.** פירש זה שבא לומר כי ענין המן היה
הפורעניות שלא היה בכל הצרות שעברו על ישראל כי נמכרו להשמיד ולהרוג ולאבד את כלם וזה
מפני כי המן אדם ולא מלך כי המלך מצד מלכותו הוא מבקש עבדים וממשלה עליהם שאין מלך
בלא עם והמדינה שמורדת במלך מבקש המלך לייסרם ולא לכלותם לגמרי, אבל המן שלא היה
מלך ולא היה מחשבתו למלוך רק להשמיד ולהרוג וזה שאמר הכתוב (שם) לולי ה' שהיה לנו בקום
עלינו אדם כי כאשר היה אדם מתקומם עלינו אז ראינו כי הש"י הוא שעומד לנו אשר אינו מניח
לאבד ישראל כי כן הבטיחנו אשר הוא בטחונינו ומשענתינו, אבל **מלך שהוא עומד על ישראל אינו**
מבקש לעקור את הכל.

וגם כי כל מלך הוא מלך מאת ה' הממליך מלכים כמו שאמר (דניאל ב, כא) ומהעדא מלכין, ומאתו
המלוכה והוא יתברך אינו מכלה ומאבד ישראל לכך לא היתה צרה להם שהיה א' רוצה לאבד את
הכל, אבל בקום עלינו אדם שאין זה מלך מן הש"י. וע"ז אמר (שם) לולי ה' וגו' שהוא יתברך עוזר
ישראל שישראל דביקים בה' ונשבע להם בשמו הגדול שלא יכלה אותם ובשמו הוא מקיים ישראל
ולולי כן אבדנו בקום עלינו אדם ולא מלך.

ועוד יש לך להבין דבר זה כי כאשר המתנגד הוא האדם ולא מלך אז הוא מבקש לאבד את הכל
כמו שעשה המן כי אז"ל (אבות פרק ג' משנה ב) שאם אין מורא מלכות איש את רעהו חיים בלעו
ודבר זה בארנו במקומו בחבור דרך חיים (שם) כי האדם מצד שהוא אדם אשר נברא שהוא מושל
בתחתונים נברא יחידי כי כך ראוי מצד עצם הבריאה ולכן כל אדם רוצה לבלעות את חבירו שלא
יהיה נמצא אחר זולתו לכך המן אלו היה מלך לא היה מבקש לאבד את הכל אבל זה היה אדם לכך
היה רוצה לבלעות את ישראל.

ודבר זה נרמז בכתוב (שם) לולי ה' שהיה לנו בקום עלינו אדם אזי חיים בלעונו כמו שאמר גם כן איש את רעהו חיים בלעו, כמו שאמרנו כי האדם נברא יחידי שתראה מזה כי כן **בטבע בריאתו של אדם שיהיה יחידי** וזה מפני כי האדם הוא **מלך בתחתונים** כי תחתיו כל הנבראים התחתונים ואין שני מלכים משתמשים בכתר אחד ואם מתרבה האדם והם הרבה בעולם דבר זה מצד הש"י שהוא מלך מלכים ורוצה בריבוי כי מצד הש"י שהוא מלך מלכים אין ראוי שיהיה האדם מלך, וסוף סוף בטבע **ראוי שיהיה האדם יחיד** מצד שהוא מלך בתחתונים וזהו מצד עצמו ואין שני מלכים משתמשים בכתר אחד, וכאשר האדם מקבל מלכותו יתברך אז ראוי שיהיה הרבוי מצד הש"י חפץ ברבוי, אבל המן לא היה מקבל מלכותו יתברך והיה רוצה לבלעות הכל וזה שאמר (שם) לולי ה' שהיה לנו בקום עלינו אדם כמו שבארנו:

אור חדש עמוד קעד

יש לך לדעת בענין זה כי דבר עמוק הוא זה כי המן היה חשב כי מעלתו כ"כ גדולה **עד שעשה עצמו ע"ז** וידוע כי אף מרע"ה נאמר עליו (ראש השנה כא, ב) מ"ט שערי בינה נבראים בעולם וכולם נמסרו למשה שנאמר (תהלים ח, ו) ותחסריהו מעט מן האלקים כי **שער חמישים לא נמסר לאדם** כי העולם הזה נברא בז' ימים וכאשר אתה משלים שבעה דהיינו לעשות מרובע אחד שהוא שבעה הוא מ"ט **ושער הנר"ן עצמו לא שייך לעה"ז**, והמן שעשה עצמו ע"ז אמר כי יש בו ענין אלקי ולכן **יש לו שייכות לשער החמישים** ולפיכך אמר יעשו עץ גבוה חמישים להודיע כי מיתתו של מי שעשה כנגדו הוא בא משער הנר"ן שמגיע שם המן. וכך אמרו לו יועציו כי כאשר יהיה העץ גבוה חמישים אז תוכל להיות גובר עליו כי גדולה שלך הוא משער חמישים כי יש בך אלקית אשר שייך לו החמישים. ומפני כי עשה עצמו שהוא שייך למספר חמישים ומי שעשה כנגדו בא לו המיתה משער החמישים, ולכן אמרו יעשו עץ גבוה חמישים. ומפני כי היה לעלות עד המדרגה החמישים מה שלא שייך לאדם לכך דבר זה היה מיתתו כי אין מגיע לשם האדם ובשער הזה ההעדר אל האדם כי אין לו מציאות שם בשער החמישים ולכן כאשר המן היה מגביה עצמו ועשה עצמו אלקית לומר שהגיע לשם דבר זה היה העדר שלו ומיתתו ולפיכך נתלה על עץ גבוה חמישים.

ובמדרש (ילקוט שמעוני אסתר סי' תתרנג) אחר הדברים האלה גדל המלך את המן אמר ר' עקיבא עד היכן גדלו עד עץ של חמישים אמה שנאמר ויעשו עץ גבוה חמישים אמה מעל כל עד דתחמניה תלוי על חמישים אמה כף עשרין ל' תלתין הרי חמשין. ופי' זה כי גדלו המלך מעל כל השרים שעשה אותו אלקות וזהו דכתיב (אסתר ג, א) מעל כל השרים ודבר זה היה בעצמו גורם לו המיתה והתליה על עץ חמישים אמה וזה שאמר עד היכן גדלו עד שיעשו עץ גבוה חמישים אמה כלומר כי אחשוורוש היה מגביה את המן עד שער החמישים כאשר עשה אותו ע"ז ואין אדם מגיע לשם בעולם הזה וכאשר הגדיל אותו עד שם משם מתחייב לו התליה וההעדר שלא יהיה נמצא כי אין לאדם מציאות עם שער החמישים וזה שאמר שהגדילו עד יעשה עץ גבוה חמישים אמה והבן הדברים האלו מאוד כי הם עמוקים.

ובמדרש (ילקוט שמעוני אסתר סי' תתרנו) עץ גבוה נ' אמה והיה המן חוזר ומבקש קורה של נ' אמה ולא מצא אלא קורה שהיתה בתוך ביתו לפי שהיה בנו פרשנדתא הגמון בקרדוניה ונטל נסר אחד מתיבתה של נח שהיה ארכו של נסר נ' אמה שעשה הקב"ה זכרון בעולם שידעו דורות העולם שבא מבול לעולם...פי' מדרש זה שבא לפרש למה אמר דוקא יעשו עץ גבוה חמישים אמה לכך אמר שהעץ הזה נשאר מתיבתו של נח כי המבול בא לשטף את כל העולם ונח היה נצל ע"י התיבה שארכה חמישים אמה וזה כי העולם מגיע עד מ"ט כמו שהתבאר לעיל וכל העולם היה נשטף בימי המבול והיה העולם מקבל הצלה מן שער החמישים שהוא על העולם ומפני כך היתה התיבה שהיה ע"י הצלתו של נח חמישים אמה ואמר מפני שהש"י עשה זכר לנפלאותיו וכו' פי' כי הש"י כאשר עושה נס ושנוי בריאה בעולם אף אחר שעבר הנס סוף סוף מאחר שהיה הנס בעולם אי אפשר שלא יהיה נשאר רושם בעולם מאחר שמשם היה הצלת נח ור"ל אף כי אין הנהגת העולם אחר המבול כמו שהיה במבול שהיה הצלתו של נח משער החמישים מ"מ הש"י עשה זכר לנפלאותיו ויש כאן דבר מה מאותו כח עוד בעולם. ולפיכך אמר המן שהוא אדם יחידי פרטי והוא מקבל כחו

ממנו ובפרט בהרי אררט ששם היה התיבה של נח שהוא הצלתו והרי אררט הוא קרדניא שכן תרגם אונקלוס הרי אררט טוריא קרדניא.

ואמר שמצא נסר א' שהיה מתיבתו של נח ר"ל כח מה שהיה בהצלתו של נח כי האדם שהוא פרטי כמו המן מקבל כח זה והוא דבר מה בלבד ואמר המן כי הוא מוכן ביותר לקבל כח זה מפני כי בנו של המן היה הגמון בהררי אררט שהיה התיבה נחה עליו ולכך הוא מוכן לקבל זה הכח ביותר ואמר שבשביל זה יש בו כח אלקותו ובו יהיה גובר על מרדכי.

וכן בפרק חלק אמרו שם (סנהדרין צו, א) דסנחרב מצא דפא ממתבתה דנח ואמר היינו אלקא דשזבא מטופנא דנח אמר אי אזיל האי גברא ומצלח מקריב להו לתרין בנוהי קמך ע"כ. ודבר זה ג"כ פירושו שהיה יודע סנחרב כי אינו מצליח רק אם יגיע הצלחתו אל כח עליון לגמרי וכי אפשר לבטל בענין זה וזולת זה לא יוכל ומפני כי המבול והצלת של נח משער החמשים ולכך רצה לעבוד לאותו דף שזה היה הצלתו של נח כלומר לאותו כח מה שהיה בו הצלתו של נח ואמר היינו אלהא רבא דשזבא לנח והיה העץ נשאר מן התיבה ר"ל כי נשאר דבר מה בעולם מן הצלתו של נח וראיה לזה כי אחר המבול נשבע שלא להביא עוד מבול ודבר זה אינו מצד עולם הזה שהרי בא מבול לעולם מצד עולם הזה רק כי נשאר דבר זה משער הנ' ואם היה משם הצלתו של נח כ"ש שלא יבא עוד המבול על העולם.

ולכך אמר המן כאשר ראה גודל הצלחתו כי כח שלו מגיע עד שער החמשים ובשביל כך עשה עצמו ע"ז ולכך אמרו יעשה עץ גבוה חמשים אמה ולפיכך כתיב (אסתר ג, א) וינשאהו מעל כל השרים שהיה מנשאו אותו עד מספר כל שהוא חמשים ובזה עשה אותו ע"ז כמו שהתבאר למעלה דבר זה. ומה שאמר כי כורש קלל את המן כמה שאמר (ילקוט שמעוני אסתר סי' תתרנו) ואינש די יהשנא פתגמא דנה יתנסח אעא מן ביתה ר"ל שיסולק ממנו כח זה אשר הוא רוצה לעשותו בו דבר וזה מפני שהוא רוצה לשנות פתגמא ולבטל בנין ב"ה קאמר יתנסח אעא במיתא שיסלק ממנו כח זה שרוצה בכח זה לבטל בנין הבית.

והבן הדברים האלו מאוד ואין לפרש יותר כלל כי הם דברים עמוקים מאוד, ויראה כי על זה רמז בשמו נ"ן בסופו של המן שרצה להגיע עד שער החמשים והוא אדם שמספר אדם מ"ה ונקרא המן בפרט אדם כמו שדרשו עליו לולי ה' שהיה לנו בקום עלינו אדם ולא מלך זה המן, וראוי שיקרא אדם מפני שרצה לעשות עצמו אלוה והוא אדם היה רוצה להגיע עד שער החמשים וזה הוא המן ולכך הגיע לו המיתה לגמרי ואפילו משה לא הגיע אל שער החמשים שנאמר (תהלים ת, ו) ותחסרהו מעט מאלקים ודי בזה. ואמר מה ראה לצלבו ולא בשאר מיתות ועל זה אמר כי מן הצליבה לא יוכל לעזרו ור"ל בזה כי הצליבה מיוחד מן שאר מיתות כי הצליבה הוא מגיע כביכול אל הש"י בעצמו ובכבודו שנאמר (דברים כא, כג) קללת אלקים תלוי ופרשנו (גור אריה שם) זה מאחר שנברא האדם בצלם אלקים ומשותף בזה האדם אל מי שברא האדם בצלמו ומאחר שהוא פוגם בכבודו כי שאר מיתות אין נוגע בצלם.

ב – כח הבחירה וחופש הרצון

רבי נתן, ליקוטי הלכות או"ח - הלכות ברכת השחר הלכה ה

עו) זה לעמת זה עשה אלהים. ונתן כח גם בהסטררא אחרא שתוכל להתעקם כקוף בפני אדם עד שישי כח גם להחרטמים והמכשפים שיעשו כמעשה הצדיקים לפעל פעלות על - ידי שמות הטמאה כמפרש בתורה לענין המופתים הנוראים שעשה משה רבנו, ויעשו גם החרטמים בלקטיהם כן. אבל בנדאי אמתת הקדשה ידה על העליונה ויעולם גברה יד משה עליהם. כמו שכתוב (שמות ז) ויבלע מטה אהרן את מטותם. עד שבכמה אותות לא יכלו החרטמים להוציא עד שהכרחו להודות ולומר 'אצבע אלהים הוא'. ואם אף - על - פי - כן החזיק לב פרעה, אבל בסוף הכרח להודות ולומר ה' הצדיק ולשלקם בעצמו. ואחר כך נתחרט ורדף אחריהם עד היום. ושם הראה ה' את ידו הגדולה ופקע את הים לפני בני ישראל ופרעה סבר שגם הוא יעבר הים ורדף אחריהם לתוך הים וישב ה' עליהם את מי הים וכיו'.

והנה מכל המעשיות הנראות האלו וכאלו ומכל מה שמבאר בספרי קדש מזה **אנו רואין גדל כח הבחירה שנתן השם יתברך להאדם בזה העולם המעשה**. ועקר הבחירה על - ידי שהעלים רצונו כנ"ל, ואינו מגלה סודו כי אם לעבדיו הנביאים הרודפים ומתנגעים להשיג רצונו וכנ"ל. ואלו הנביאים והצדיקים אמתיים מגלים רצונו על - ידי תפלתם הקדושה, שעל - ידי זה הם עושים מופתים ואותות נראות בעולם. והעקר הוא משה רבנו שהוא רבן של כל הנביאים שעשה אותות ומופתים נוראים בעולם אשר לא נשמעו ולא נראו בכל הארץ כמו שכתוב (דברים ד) הנהיה כדבר הגדול הזה וכו', וכך מה שעשה הכל היה על - ידי תפלה כמו שכתוב (שמות טו) ויצעק אל ה'. וכן באלישע אמרו רבותינו זכרונם לברכה (מגילה כז) ואלישע כל מה שעבד בתפלה הוא דעבד. אבל אם כן כבר היה מתבטל הבחירה והיה מתבטל כל העולם שנברא רק בשביל הבחירה. ועל - כן כל ימי קיום העולם בהכרח שיהיה בחירה.

על - כן בדרך נפלאותיו יתברך נתן **כח גם להסטרוא אחרא** שיהיה להם כח לעשות איזה מופתים לפי שעה על - ידי כשפים ושמות הטמאה. והגדול שבהם **היה בלעם הרשע** שהיה לו כח בפיו כנגד משה בקדושה ומשם נמשכן כל הכפירות רחמנא לצלן. וכך טעותם של כל הכופרים העובדי עבודה זרה שפדורות הראשונים נמשך מזה. כי בודאי לא היו טפשים גמורים כמו שסוברים ההמון, ובפרט ראשיהם כמו בלק ובלעם וחרטמי מצרים וחכמי בני קדם, רק כל טעותם היה **שאמרו שיכולין להמשיך רצונו כמו שרוצה כל אחד**, כי זה מבאר בספרים שהיו אומרים שמעצם גדלתו של הנמצא המחזיק הוא מרמס ומנשא לגמרי מלהנהיג בעצמו כל הנבראים. ועל - ידי זה באו לידי פסילות דעתם ואולת חכמתם המטעת שאמרו שאריכון לעבד את האמצעי וכו', ושבדרך זה יוכלו להמשיך רצונו כמו שהם רוצים, **ובדרך שהאדם רוצה לילך מוליכין אותו**. על - כן גדול העצה התעה אותם והטעם ונתן בהם כח שיוכלו לעשות פעולות בעובדא ובמלווא. והעקר מלולא כי הדבור יש לו כח גדול עד שהיה כח לבלעם שהלך בדרך בני קדם כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה וכמו שכתוב מן ארם ינחני בלק מהררי קדם, וכמבאר בזה הקדוש, עד שהיה לו כח לברך ולקלל את העמים בפיו וכן יתקיים. **ועל - ידי זה טעו ואמרו שאין לו יתברך רצון כלל חס ושלום. רק כל אחד יכול להמשיך ולעשות פעולות בפיו כרצונו ועל - ידי זה לא רצו להודות שהשם יתברך בוחר בישאל ורוצה ה' בעמו ורוצה ה' את יראיו וכו' אף - על - פי שראו מופתים נוראים פאלה על - ידי משה. כי אמרו הלא גם הם עושים מופתים בפיהם כנגדו, ועל - כן אמרו שכל אחד יכול להמשיך הרצון כרצונו כנ"ל. וזה שאמרו 'אף אנו באים עליהם באדם שפחו בפיו כמו משה שהיה כחו בפיו'.**

....

עז) והנה בימים הראשונים בדורות הקודמים של משה רבנו והנביאים שלאחריו היה התנגדות אלקותו מאד על - ידי הנבואה ורוח הקדש והמופתים הנוראים שלהם. על - כן את זה לעמית זה עשה אלקים, שגם הכרוכים אחר תאוות עולם הזה היו יכולים לעשות איזה מופתים קטנים על - ידי כשוף ושמות הטמאה כדי שיהיה בחירה כנ"ל.

....

והעקר כי הכל תלוי ברצון האדם, כי הארץ נתן לבני אדם, הינו שהשם יתברך מסר הבחירה לאדם, וכמו שיש כח באדם לילך אחר תאוותיו חס ושלום או להפך לשבר ולברח מהתאוות ולסור מרע ולעשות טוב, כן יש לו כח להתגבר ברצונו עד שכבכול יכריח רצונו יתברך למלאות תאוותו ורצונו הרע. וכמו שרואין בזה נפלאות תמים דעים למי שמשלים לב על זה וכמו שאמר אדוננו, מורנו ורבנו זכרוננו לברכה (לקוטי תנ"ך סימן נג) **שהמחשבה יש לה כח גדול** ואמר שיש בזה נסתרות הרבה ואפלו מה ששמעתי והבנתי בזה אי אפשר לבאר. מכל שכן מה שלא גלה רק ברמז מעט, וכן רואין בחוש.

...

וזהו גם כן מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (בראשית רבה פרק ג) אור אלו מעשיהם של צדיקים חשף אלו מעשיהם של רשעים ועדן איני יודע באיזה מהם הוא חפץ תלמוד לומר וירא אלהים את האור כי טוב וכו', הינו שהרשעים מהפכים חשף לאור ואור לחשף שקר לאמת ואמת לשקר עד שאי אפשר לידע באיזה מהם השם יתברך חפץ, לכן נאמר וירא אלהים את האור כי טוב, ואמרו רבותינו זכרונם לברכה (שם) שראה שאין העולם כדאי להשתמש בו ועמד ונגזו לצדיקים לעתיד לבוא. הינו שמי שחפץ לידע הדרך באיזה מעשים השם יתברך חפץ יתקרב לצדיקי אמת, כי אצלם נגזו האור הטוב וילך בדרךיהם להסתכל מעודו עד סופו מבחירתו עד זקנותו על תכליתו הנצחי וכנ"ל ואז ידע האמת

בְּאִיזָה מְהֵם חֲפֵץ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְכַנִּי"ל, וְעַיִן בְּסִנְהֶדְרִין פָּרַק אַרְבַּע מִיתוֹת (דף סה) מְאַמֵּר רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבַרְכָּה "תִּנְגָּא וְדוֹרְשׁ אֶל הַמִּתִּים זֶה הַמְרַעִיב עֲצָמוֹ וְהוֹלֵךְ וְלֹן בְּבֵית הַקְּבֵרוֹת כְּדִי שֶׁתִּשְׂרָה עָלָיו רוּחַ טוֹמָא, וְכִשְׁהָיָה רַבִּי עֲקִיבָא מְגִיעַ לְמִקְרָא זֶה הָיָה בּוֹכָה וְיִמָּה הַמְרַעִיב עֲצָמוֹ כְּדִי שֶׁתִּשְׂרָה עָלָיו רוּחַ טְמָאָה שׁוֹרָה עָלָיו רוּחַ טְמָאָה, הַמְרַעִיב עֲצָמוֹ שֶׁתִּשְׂרָה עָלָיו רוּחַ טְהוֹרָה עַל אַחַת כְּפָה וְכַפָּה, אֲבָל מֵה אַעֲשֶׂה שְׁעוֹנוֹתֵינוּ גֵרְמוֹ לָנוּ".

...

וּפְרָק הַנִּחְנָקִין אֵיתָא רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי אֹמֵר הַגִּיעָה תוֹרָה לְסוֹף דְּעֵתָם שֶׁל עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, לְפִיכָךְ נִתְּנָה הַתוֹרָה מְמֻשָּׁלָה בָּהּ, שֶׁאֶפְלוּ מֵעַמִּיד לְךָ חֲמָה בְּאֶמְצַע הַרְקִיעַ אֶל תִּשְׁמַע לוֹ, וּפְרַשׁ רַשִׁי נִתְּנָה הַתוֹרָה מְמֻשָּׁלָה בָּהּ, כְּלוּמַר אֶפְלוּ תִרְאֶה אוֹתוֹ נְבִיא מוֹשֵׁל וְעוֹשֶׂה כְּרָצוֹנוֹ, דְּכִתִּיב וְנָתַן לְךָ אוֹת אוֹ מוֹפֵת, עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ. כֹּל זֶה שֶׁיֵּךְ לְעַנְּנוּ הַנִּי"ל, עַד כְּפָה וְכַפָּה כַּח הַבְּחִירָה מְגִיעַ, וְהִבְנוּ מְאֹד.

אורות הקודש / חלק ב / עמוד תקסה / גאולת הרצון וההויה - לד

הכח היותר חדש שיתגלה בעולם, לחדש את החיים בגאולה שלמה הוא הערך הגדול שיש לרצון האדם בהויה כולה, כשהוא משתלם בשלמותו הגמורה.

ולזה אנחנו עורגים, כל מעשינו לשם כך מכוונים הם, לגלות את האלהות שברצון האדם. וזה אנו הולכים ומגלים על ידי התכנית של התעלות האדם והתקדשות רצונו, שהוא מבוא לבא על ידו לגבורת הרצון, להתגלות אלהות בעצם הרצון עצמו, העולה למעלה מכל עמל ומכל כשרון המעשה, שהוא אך הבל ורעות רוח, לגבי המעלה העליונה של עליית הרצון למקורו, והתגלותו בפעולה.

זה האידיאל איננו נפסק מישראל, זאת היא עליית השכינה התדירית, שבכל יום אנו מכוונים לה בעבודתנו, עליית רצון האדם, עד כדי תפיסת מקומו הנועד לו ברצון ההויה, ואז רצון ההויה כולה, אור הרצון של הופעת גילוי האלהות המוחלטה מתגלה עליו.

הכל מתחדש באור גדול, בחיים חדשים, בשירה חדשה, בטבע מחודש, בנשמות חדשות, בדעות חדשות, בהרגשות חדשות, בציוור עולם מחודש, ברצונות מחודשים, בבטחון חדש, ביחש מחודש לשמים ולאֶרֶץ, לכל היקום, לאדם ולבריות כולם, לגווני החיים כולם, לגלוי ולסתר, לרוחניות ולגשמיות, לחיים שבגוף ולחיים שמחוץ לגוף, להכרות מוגבלות ולהכרות שאינן מוגבלות, לניצוצות פרטיים ולאורות כלליים, לכלים מחזיקים ולתוכנים שלהם, להכל יבא יחש חדש בחידוש ההתגלות של ערכו האמתי של רצונו של האדם במציאות. וזה יבא על ידי הסרת החלודה והזוהמה מהרצון, על ידי העברת הערלה החיצונית והפנימית, על ידי מחיית עמלק, באדם ובלאומים, בביעור רוח הטומאה מהעולם כולו.

אורות הקודש / חלק ג - מוסר הקודש / עמוד לא / הרצון וההכרח - כ

בכל מה שיש איזה צד הגבלה יש לחלק בו בין רצון והכרח. כל רצון חפשי סופו לטוב, וכל הכרח סופו לרע, עד שיחזירנו הרצון לטוב. בכל מצוי, כיון שיש בו צד הגבלה יש בו צד הכרח, וזהו צד הרע שבו. השתלמותו תלויה היא בחפשויותו, בצאתו מכבלי ההכרח לחירות.

פנקס יג קה. סגולת החופש היא הוראה על מעמד טבעי כזה, שמצד עצמו יחשק כבר בההנהגה היותר שלמה ומתוקנת. וזה בא אחר עמל גדול וידיעה שלמה בהשכלת החיים. וכל זמן שהציוור הפנימי לא יוכל להתרומם, להתרחב, ולהתעמק בעומק היותר נעלה, עד כדי להרגיש יפה את כל הקווים היותר דקים הנמצאים בענפי החיים, וכל הסכסוכים שנמצאים בהם, ולדעת שעם כל זה מטרתו חזקה ובינתו ברורה שיבחר תמיד את הטוב, כל זמן שזה לא הוברר לו, לא בא עדיין לעלמא דחירו, ואיננו בן, רק עבד.

הראי"ה, קובץ א שכה. אי-אפשר לאדם להפרד מדבקות האלהית, ואי-אפשר לכנסת-ישראל להפרד מצור ישעה אור ד' אלהי ישראל. אבל אי האפשרות הזאת, ההולכת ומופיעה בכל הדורות, יש בה הכרח טבעי, שאיננו נותן מקום לבהירות הדעת לגלות את פעולתה. על כן באים ימים שתרדמה נופלת על האדם, והפרצופים ננסרים זה מזה, עד שהפירוד הגמור נעשה אפשרי, ובכללות התרדמה במקום צלע מחוברת, חיבור טבעי, גב לגב, עומדת תפארת אדם בכליל הדרה, שהבחירה השכלית מכרת לומר זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי, והעולם מתכונן בהופעת חיים ותולדות קיימות עדי עד. **האפשרויות לדבר גבוהה גבוהה, על דבר שמד, על דבר כפירה, על דבר פירוזים מוחלטים, הן תולדותיה של הנסירה, המביאה לידי ההתאחדות הגמורה, הצורית החפשית, כמושח חתן על כלה ישיש עליך אלהיך. החזיון מתגלה ביחווה של התורה אל האומה, שהחיבור הטבעי הולך ומתפרד על-ידי הנסירה התרדמית, וגמר הנסירה הוא תוכן הבנין, המביא לאחדות משוכללת, ותורה חוזרת ללומדיה, וכל בניך למודי ד' ורב שלום בניך.**

קובץ א תרמג. היכולת לעמד במעמד הפכי ומנותק מהקדושה, רק היא תתן את האפשרות להרצון המשוכלל לצאת מן הכח אל הפועל, וכ"ז שלא נתגבר כח הרצון של הטוב בעולם כראוי, אין יכולת ג"כ להנתק ממנו, רק בעקבא דמשיחא יבוסם העולם בכללו, עד שהרצון העצמי יהיה בתכלית הטוב, ולעומתו נתגבר היכולת גם על הנתיקה הגמורה, ובחירת ההתדבקות בטוב האלהי יהיה ברצון גמור וחפשי לגמרי. כשהנסירה נגמרת, יש אפשרות לבנין עולם של תולדות עדי עד, ומתגלה רו זה בחוצפא דעקבא דמשיחא, שחלק ממנו כבר יצא לאור, ורמי הגיון כבר יכולים להציץ מאורו זיו נחומים וגבורת עולמים. לא כאדם הראשון שנברא דו פרצופים מחוברים גב בגב, כ"א פנים בפנים ידבר עמנו.

פנקס הדפים ג [32]. הענין של חיבור אחר באחור ברוחניות לפני הנסירה, ואחר כך באה הנסירה, היינו הטבעיות הישרה בכל ענין, באמונה, ביושר, בטבע, שהוא דבר טוב שאינו נותן מקום לקלקול. אבל מכל מקום אותו החופש הראוי לתן מקום לתיקונים גדולים גם כן אין כאן, על כן מנסרין, מביאין רגשי חופש שאפשר גם כן להיות נפרדים חד מחד, ובבחירה מתחברן. בזה מופיעים דברים גדולים בעולם ובאדם ובכל ההווה. עקבא דמשיחא הוא בסוד הנסירה. כנסת ישראל הולכת ומתפרדת מהטבעיות של היהדות, מהקישור של האמונה בטבע, והוא הדין לכללות האדם, אבל הוא כדי לשוב למדה יותר עליונה על ידי בחירה ברורה. **הנסירה מסוכנת היא במקום פרוץ, מפני התאחוות הקליפות באחורים, אבל כשעולים למעלה בגבהי מרומים אין פחד.** כנסת ישראל עלתה בכללותה ברום המוסר, בחכמה ובינה העליונה של תוכן הקודש של התורה שפעלו הרבה דורות וזיכוכי הגליות. **אין פחד מהנסירה. הרחק לא תרחיק ללכת.** מיד תשוב בבחירה חפשית למעלה עליונה שאין לה דוגמא.

אורות התשובה / פרק יז - ההתגלות הגדולה של התשובה בחיי ישראל ובתחיתו בארצנו / ג
גם מתוך החול יגלה הקדש, וגם מתוך החופש הפרוץ יבא העול האהוב. עבותות זהב ישתרגו ויעלו גם מתוך השירה החפשנית. ותשובה מזהירה תצא גם מתוך הספרות החיצונית. **זאת תהיה הפליאה העליונה של חזון הגאולה.** יגמל זה הציץ, יפרח הפרח, יבושל הפרי, וידע העולם כולו, כי רוח הקדש מדבר בכנסת ישראל בכל תנועות רוחה, וסוף הכל הוא לתשובה המביאה רפואה וגאולה לעולם.

פנקס יג צד. לא נאמר נו"ן באשרי, מפני נפילת כנסת ישראל. **שקשר הנו"ן, החירות הגמור, שהוא תכלית השלימות, אינו מקושר לסדר, והאדם מרגיש עצמו לפועל ועובד שהוא על ד', השלך על ד' יהבך.** אמנם **כשבא שלא בזמנו כח זה, נהרס הסדר ונמשך נפילה,** כנסת ישראל מפני עומק הטוב נפרצו מסדרן ונפלו, וזה מפני נטייתם לדרור האמיתי, **ובלא זמנו מזיק הוא.** על כן בא"ב, ובפותח את ידך המחזיק את הבטחון של מניעת המעשה, הוא כדי ללמד לאדם דעת כי יד ד' הכל עושה. אבל **ברוממות המדרגה, אין סידור קבוע, וכל מעשינו פעלת לנו הוא גלוי לכל, על כן לא נאמר נו"ן באשרי.** וכנסת ישראל לא תקום מעצמה, על ידי יראה שהיא מעצמה, לגרמיה, כי אם על ידי אהבה שהיא מרד"ד דפקיד לאיילתא. ומכל מקום בזמן הזה יש גם כן סמיכה של רוח הקודש, שמתנוצצים עניי החירות והבטחון הנשגב, שמעצים כחם של צדיקים לעשות רצונו, שהוא מצד הידיעה האמיתית שנשגב ד' לבדו.

ענין השכוי – התעוררות כוח הלב להבחין בין יום ובין לילה, להאיר מתוך הצמצומים. דעת מתוך החושך, דעת מתוך אי הידיעה. פורים גימטריא שכוי.